

Termer från skilda områden.

Innan våra åldringar på bort, måste vi söka få upptecknade de urgamla benämningarna på verktyg och arbetstempon inom verksamhetsgrenar, som antingen hålla på att dö ut eller så förändrats ifråga om metoder, att nya benämningar med de nya verktygen tränga undan de gamla. Flera yngre forskare ha gripit sig an med detta arbete. En har t. ex. tagit till sin uppgift att behandla livets terminologi i de germaniska länderna. Samlingarna ur våra folk-mål ha för detta arbete den allra största betydelse. Järnhanterings många benämningar blir troligen ämnet för en annan undersökning.

Akerbrukets termer samlas och ordnas på sätt förut sagts av en i våra bygder känd forskare, fil. mag. A. Thorfors. För hans räkning ber jag nu om svar på en del frågor och vore tacksam, om någon i varje by, dit denna tidning når, ville till redaktionen insända följande ord understrukna, om de användas eller använts uti byns språk, (med ev. tillägg och förklaringar).

Kan potatisgroddarna kallas ålar eller kan? Finns ordet ark, som namn på ett slags fordon? Kallas grästofsarna mellan två slag av ragg, get eller hare? Finnes namn på de olika delarna av en årder? Var säges band, nek, kärve? Var bangne och kävling? Är det någon skillnad på por-te, bastu, rökstuga? Vad menas med stagge, lågoräka; beta på? Vilket ord använder ni: bet, betsel eller trän; flostra, löta, bila eller skrå timmer? Heter en hög med hö på en skulle höbrodd eller bing? Finnas orden bodrag och nackskrå, flyttbulle eller bofärdsbulle? Kan lösputa heta bossa eller bössa? Finnas orden dikes-brink, -breck, -slänt och -ren? Kan ett stängsel heta risbräte, rishag, brätgård?

Finns orden sved, fall och brännna (= odling)? Känner ni ordet gryfsa? Är det skillnad på bröstrem och lokrem? Har ni hört buss ist. f. hjul-bössa, kokla ist. för but? Fanns det en byfogde, som kallas älderman med bysittare? Brukade man byta hö vid en hopslog? Vilket är vanligt: börda, säta, pjuck, volm, välm eller hörnka? Är rånne = kvallsdag? Användas orden dragbörj och donluder? Är det skillnad på for, fåra, drill och tilta? Har ni hört orden: dryfta säd, drätt, drättsäl, dånka (=hökär), ede (= över-svämmat näs)? Heter det dråsa eller rassa, halm-dös eller stack, efterbärgning eller siskott, fjänar el-

Dalarna, har framställning gjorts från den frivilliga landstomsorganisations sida, om att beredas tillfälle deltaga. Genom cirkulär, som utgått från Västmanlands landstomsförbund till landstomsföreningarna, med uppmaningar att inkomma med personliga anmälningar har tills dato gränsen för minimiantalet deltagare uppnåtts, varigenom sålunda landstomen medgivits tillstånd att få deltaga i övningarna. Efteranmälningar emottagas dock intill den 10 september.

ler kanar? Är linda eller fastlind = tredjearsvall? Hade en finnplog 2 billar? Är finnskägg = starrgräs?

Är fjättul namn på stödet för bänken? Är fodermarsk = hästkötare? Vad är säfåra, födmål, förne, groe, skarpheta? Kan gästna av sägas om torka av? Sägs det, att åkern är tid, ras eller reder sig, att säden är gjord, matad, färdig eller mogen? Säger ni hässjesty eller stöda, hässjegubbe, -stolpe eller pinnstör, led, golv eller trälängd, mullfora, slutfora eller tustälpa? Säges om en lie jordlagd, undersatt, stå över? Användes fortfarande tunnland och kappland? Vilket säges mest: potatis, jolpäron, jolbär, joläpplen? Brukas klämmit eller svege på hölass, kokelbulle eller kokhammare, säkalla, kölna, labuse, lien eller libryne? Säges kritter eller kräk; gå trötte, kus, varj, imesen; få liekatten eller lieranken, landdike, landfåra, landskiwa, mellanandtid, morgonmålsslog? Begagnas orden målren, nyplög, ostkar (= ängslada), räfsbritta, parm, räfsbulle?

Vad är nacka och fota en gårsgård, spanna och skäfta, Rombrar, rumbönder, Olsmässkroken? Brukas spilter som mått, res på en snes eller hässja, rista och risthugga vid plöjning, rönning, selknä, samså, sidvallshö, selja om en bred dragrem, prägel (= slaga), skak (= skaklar), skrantlog? Användas orden hösköte eller skifte om lo på en hässja, slingerharva eller slängersne, streta (= teg), stänggård, rogård, vattgård? Är orden: skrifta, skälla eller skata säd, stössa (= stötta), svarv (= svall på en lie), kornstjärtarna eller kornromporna? Har ni hört tuss (= havre-

skyl), långrök, tvisäda, tvärfårar ist. f. vändteg, gå vad eller trampa upp rå? Finnas orden vela (= virvel), vettare i ett röse, äsping (= ett slags släde), vil-la på värskidor (= draganordning på årder, spak eller vrede vid timmerlastning? Firades Valborgsmässan på annan dag än sista april?

Sam, Jansson.